

Vil lytte til jihadistene.

Den norske terrorksperten og forfatteren **Laila Bokhari** kommer i september ut med boken «Hellig vrede» – basert på intervjuer med mujahids og mødre til martyrer i Pakistan.

Ditt mål var å forstå hva som ligger bak et valg om å slutte seg til en treningsleir og å bli jihadist. Det er opplagt at man ikke kan bekjempe og vinne over noen fenomen dersom man ikke forstår bakgrunnen for dets opphav. Tror du at Vesten gjorde nok for virkelig å forstå?

«Etter det som skjedde i 2001, og etter hvert terrorangrep siden, var vi desperate etter å finne svar. Jeg mener sterkt at militære aktiviteter må være en del av løsningen, men først og fremst må man forstå hva man kjemper mot, og jeg tror ikke vi har vært tilstrekkelig tålmodige og villige til å høre på de involverte menneskene og deres omkrets. Det er vanskelig – det store spørsmålet om vi skal lytte til og snakke med terrorister. Kan vi forklare ting i et språk som ikke innebærer at vi sympatiserer, men heller forsøker å forstå for å kunne utforme en bedre politikk? Jeg tror det er dette det dreier seg om. Vi, Vesten, tror vi forstår hva som skjer, vi tror vi kjenner løsningene også, og derfor stanger vi stadig hodet i veggen.»

Droneangrepene i stammeområder i Nord-Pakistan intensiveres, og med dem også de såkalte kollateralskadene. Synes du det er en god strategi, eller vil det kun øke hatet mot USA?

«De anti-amerikanske strømningene er på fremmarsj i Afghanistan og i Pakistan, og droneangrepene er én årsak til det. Det økte presset som rettes mot Pakistan er en annen grunn. Jeg tror det finnes et dilemma i Pakistan ettersom man innser at man er nødt til å samarbeide med USA i kampen mot terrorisme. Samtidig har man stadige historier om droneangrep med tap av sivile liv. For en vanlig bonde som mister avlingen eller for en familie i stammeområdene som mister slektninger er dette det eneste som teller. Og slike tabber fører til anti-amerikanske følelser og fiendtlighet mot myndighetene i Pakistan.

Jeg tror likevel man har eliminert noen ledere, og at organisasjonen er blitt svakere. Men NATO og Vesten har kommunikasjonsproblemer, for de greier ikke å vise resultatene de oppnår. Dessverre er det stort sett de negative hendelser som blir slått opp som nyheter: drap av sivile, bombing av bryllupsfester...»

«Win hearts and minds»: hvorfor mislykkes dette konseptet?

«Det er definitivt en veldig farlig og omfattende oppgave å ta fatt på. På en måte forsøker alle nettopp dette – også opprørerne. Faktisk er det de militante opprørerne som vinner hjerter og sinn, i hvert fall i stammeområdene og i deler av Afghanistan. Dette skjer gjennom ideologi, men hovedsakelig ved å stille penger og hjelp til disposisjon. Vi snakker ofte om enkle mennesker som er pragmatiske og sier «den som skaffer meg mat eller lønn har min støtte». Men det er naivt å tro at man kan vinne hjerter og sinn ved bare å være tilstede i området. Det tar tid og dessverre er omdømmet til amerikanerne at de kommer når de har behov for noe, og drar når behovet slutter. Etter Sovjetunionens invasjon, da Sovjetunionen dro, forsvant også USA, og dette er noe som sitter dypt i hodene til pakistanerne og afghanerne. Og nå, med Obamas exit-plan, sier de fleste «hør her, vi vet at de kommer til å dra. Og hvem vil bli igjen? Mulighets de militante opprørerne, og vi ønsker ikke å være på feil side da».

Du snakker om definisjon av fiende i din bok. Bush har definitivt vært fienden. Hva med Obama?

INTERVJU
IRENE PERONI
Frilansjournalist

«Jeg avsluttet intervjuene mine for et år siden, så jeg har ikke hatt anledning til å forfølge temaet. Jeg vet ikke om jeg burde spekulere på dette. Man skal ikke glemme at de militante organisasjonene bruker definisjonen av fiende kynisk. Dagsorden endres og slik også med fiender: det har vært India, Israel, Amerika, shia-muslimene, det har vært sekularitet, det har vært deres egen regjering.

En personifisering av Obama som fienden er ikke like lett – heldigvis for oss har han kanskje ikke gjort så mange tabber foreløpig. På mange måter gjorde Bush Bin Laden mye større enn han var. Om det var noen som ønsket «war on terror» så var det Osama bin Laden, og han fikk noen som tok ham seriøst. Jeg lurar på hva som hadde skjedd hvis man ikke hadde tatt ham så alvorlig.»

Kan du forestille deg at problemene med terrorisme i Pakistan kan løses i nærmeste fremtid?

«Uheldigvis tror jeg at Pakistan har så mange ulike former av politisk vold og konflikter, så mange underliggende konfliktlinjer, at landet vil ha ulike grupperinger som utnytter disse i lang tid fremover – det dreier seg ikke nødvendigvis om terrorisme. Du har separatistbevegelser og andre bevegelser i Pakistan som er konstant aktive. På 70-, 80- og 90-tallet støttet staten mye av det som siden har blitt til sterke militante bevegelser, og så lenge man ikke klarer å kutte de båndene helt, tror jeg desverre at man fortsatt vil ha et Frankensteinmonster. Pakistan må først og fremst bli sikrere på seg selv, danne institusjoner, et politisk apparat for ikke nødvendigvis å ha behov for å støtte disse militante bevegelsene, og så må de bli tryggere mot sitt naboland. India er kanskje en storbror og en fiende, men hvis man greier å se annerledes på det (India), vil man også ha mindre grunn til å måtte støtte disse gruppene. Så lenge folk ikke har muligheten til å uttrykke frustrasjon og nød på andre måter enn å ta til våpen, vil de gjøre det. Dette handler om institusjonsbygging, det handler om å forandre mentaliteten ... det vil ta tid.»

I det siste har det blitt enda mer tydelig at det finnes sterke bånd mellom Pakistans etterretningstjeneste (ISI) og Taliban. Kan Vesten fortsatt satse på Pakistan som alliert i kampen mot Taliban i Afghanistan?

«Dette er nøkkelspørsmålet. Det er ingen hemmelighet og mange har antydnet dette før. Vi vet at Pakistan – og da etterretningstjenesten – har støttet og bygd opp en rekke militante grupperinger gjennom historien, og fortsatt vil mange si at dette er deres «trygge allierte» - som de har i bakhånd når de måtte trenge det, for eksempel når NATO forlater Afghanistan. Problemet er at dette nå er blitt et monster som slår inn også mot den pakistanske staten, og noen mener at Pakistan på mange måter har mistet kontroll. Men på den andre siden vet Pakistan nok veldig godt hva de gjør. De spiller flere baller, setter ulike grupper opp mot hverandre. Kjernen i dette er nok en usikkerhet og et mistillitsforhold til India. Men Vesten trenger Pakistans støtte for å håndtere Taliban.

Spørsmålet blir derfor hvordan man kan sikre at det er i Pakistans egen interesse å slåss mot militante krefter.»

..... fakta

«Hellig vrede»

» Laila Bokhari tar for seg ekstremisme i Pakistan, som de siste årene er blitt et symbol på kampen mot terror. Som terrorkspert har norsk-pakistanske Laila Bokhari besøkt sin fars hjemland en rekke ganger de siste årene. I boken deler hun sin kunnskap om Pakistan og landets innbyggere, i by og land – fattig og rik. Vi møter politikere, generaler og rasende islamister. Som en av få vestlige har Bokhari snakket med en rekke mennesker i de lovløse stammeområdene mot Afghanistan. I boken utfordrer Bokhari også våre fordommer mot politisk islam, og viser til lyspunkter i landet hennes far en gang forlot, men at utfordringene står i kø. «Hellig vrede» kommer ut i slutten av september.

Laila Bokhari

» (f. 1974) er forsker ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUP I). Hun har en mastergrad fra University of Amsterdam og har blant annet jobbet ved Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) og Al-Qaida Taliban Monitoring-Team i FN. Bokhari jobber for tiden som politisk attaché ved Den norske ambassaden i Islamabad, Pakistan.

»
Pakistan må først og fremst bli sikrere på seg selv.

Laila Bokhari

»
Dessverre er omdømmet til amerikanerne at de kommer når de har behov for noe, og drar når behovet slutter.